

www.turkishstudies.net/economy

Turkish Studies - Economics, Finance, Politics

eISSN: 2667-5625

Research Article / Araştırma Makalesi

INTERNATIONAL
BALKAN
UNIVERSITY
Sponsored by IBU

Sosyal Hizmet Öğrencilerinin Yaşlı Ayrımcılığı Tutumlarının Belirlenmesi: Şırnak Üniversitesi Örneği*

Determination of Ageism Attitudes of Social Work Students: The Case of Sirnak University

Harun Ceylan** - Ammar Sevgili***

Abstract: In this study, which aims to determine the attitudes of university students towards the elderly and ageism, the relationship between the sociodemographic characteristics of the students and their attitudes towards ageism was evaluated. The sample of this descriptive study included 80 randomly selected students studying at the Department of Social Work at Sirnak University. Ethics committee approval was obtained from Sirnak University before the research (dated 20.04.2022 and numbered 2022/60). Data were collected in April and May 2022. Ageism Attitude Scale (AAS) and demographic form were used as data collection tools. Ageism Attitude Scale (ASS) consists of three sub-dimensions and 23 items including the subjects "to limit the life of the elderly", "positive discrimination towards the elderly", "negative discrimination towards the elderly". In addition, the reliability of the scale items and three sub-dimensions were also determined. Responses used in the study (ASS) were evaluated on the total scores given to each item. The items in the scale were evaluated on a 5-point Likert-type. The maximum score that students can take from the scale is "115" and the minimum score is "23". The fact that the average score of the ASS is close to "115" and that the student has a favorable hold on the ageism is close to "23", it shows that the student has a negative attitude about ageism. It is accepted that the score is above the average and positive if it is below the average. Data obtained in the study were analyzed using the SPSS 26 program. As independent variables: age, gender, class level, place of residence, family type, family income, educational status of father and mother, living with the elderly and the desire to work with the elderly after graduation were determined. The mean score of the Ageism Attitude Scale of the students in the survey was $68,41 \pm 9,317$ and the attitudes of the students towards the elderly were found positive. When the sociodemographic characteristics of the students, Ageism Attitude Scale (ASS) and subscale scores were examined, it was found that there was a statistically significant difference between the positive discrimination towards the elderly who had ASS subscale and the places where they live and place before the university ($p < 0.05$). The average age of the students born in the town and who lived in the town before university was higher than the students living in the village ($p < 0.05$).

* Araştırmanın etik izni 20.04.2022 tarih ve 2022/60 no ile Şırnak Üniversitesi Etik Kurulu Başkanlığından alınmıştır.

** Sorumlu Yazar: Doç. Dr., Yalova Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü

Corresponding Author: Assoc. Prof., Yalova University, Faculty of Humanities and Social Sciences, Department of Social Work

ORCID 0000-0001-9047-2316

hrceylan@gmail.com

*** Arş. Gör., Şırnak Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü

Res. Asst. Sirnak University, Faculty of Health Sciences, Department of Social Work

ORCID 0000-0002-2342-4688

ammarsevgili@gmail.com

Cite as/ Atıf: Ceylan, H. & Sevgili, A. (2023). Sosyal hizmet öğrencilerinin yaşlı ayrımcılığı tutumlarının belirlenmesi: Şırnak üniversitesi örneği. *Turkish Studies - Economy*, 18(1), 69-82.

<https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.63620>

Received/Geliş: 18 July/Temmuz 2022

Accepted/Kabul: 20 March/Mart 2023

Published/Yayın: 25 March/Mart 2023

Checked by plagiarism software

© Yazar(lar)/Author(s) | CC BY-NC 4.0

Structured Abstract: The population of the world is getting older due to many factors affecting the social and demographic changes such as developments in medicine and technology, decrease in birth rates, extension of life span, migration, urbanization and transformation of family structure. Along with the proportional increase in the elderly population within the general population, old age seems to be an issue especially in terms of economy and social policy. This process, which is considered as "aging of the population", not only transforms the health and social services offered but also transforms the perceptions and attitudes of the society towards the elderly. This transformation, which has taken place in the perception of social aging, has become increasingly negative and emerges as "ageism" (Akdemir, Çınar & Görgülü, 2007; Cilingiroglu & Demirel, 2004). "Ageism", used for the first time by Robert Butler in 1969, includes positive or negative attitudes, behaviors, prejudices, actions, and regulations developed for an age group solely due to age. The basis of this discrimination towards the elderly is the evaluation of individuals from a biological point of view. (Akdemir, Çınar & Görgülü, 2007; Butler, 1969; Vefikuluçay Yılmaz & Terzioğlu, 2011). Especially in industrialized societies, it is expressed that the negative attitudes and behaviors towards the elderly in these countries are developed because of the pressure on the social security system of the health, care and social service expenditures, which are caused by the aging of a significant part of the population (Ceylan & Oksüz, 2015). Nonetheless, negative discrimination towards elderly people is seen not only in developed industrial societies but also in developing non-industrialized societies (Özdemir & Bilgili, 2014), especially young people (Vefikuluçay Yılmaz & Terzioğlu, 2011; Zhou, 2007). However, since age and aging in traditional societies are important in determining social status, it is important to determine the elder perception of young people in these societies. In traditional societies, the elderly take an active role in the decision-making process and are regarded as a symbol of power and authority (Ozdemir & Bilgili, 2014). For this reason, the study aims to test the hypothesis that "how are the perceptions and attitudes of social work students towards the elders in a society that continues its traditional structure?" and "ageism attitudes of young people are affected by socio-demographic characteristics". This research aims to determine the attitudes of Social Work Department students towards aging and ageism. The paper contains statistical analysis of the data obtained from 80 randomly selected students studying at Sırnak University in Turkey by using Ageism Attitude Scale (AAS) and demographic form. Ageism Attitude Scale (ASS) consists of three sub-dimensions and 23 items including the subjects "to limit the life of the elderly", "positive discrimination towards the elderly", "negative discrimination towards the elderly". ASS, is developed by Vefikuluçay in 2008 and validity-reliability studies were conducted (Cronbach Alfa Reliability Coefficient 0.80). In addition, the reliability of the scale items and three sub-dimensions were also determined (Vefikuluçay Yılmaz & Terzioğlu, 2011). Responses used in the study (ASS) were evaluated on the total scores given to each item. The items in the scale were evaluated on a 5-point Likert-type scale with "I do not agree, absolutely", "I do not agree", "I am undecided", "I agree" and "I totally agree" options. The maximum score that students can take from the scale is "115" and the minimum score is "23". The fact that the average score of the ASS is close to "115" and that the student has a favorable hold on the ageism is close to "23", it shows that the student has a negative attitude about ageism. It is accepted that the score is above the average and positive if it is below the average. The 3 dimensions of the scale are (Vefikuluçay Yılmaz & Terzioğlu, 2011): 1-Limitation of the life of Elders: In this dimension, the point average is close to "45" and the student's attitude towards the limitation of the elderly's life is close to positive "9". 2- Positive attitude toward Elders: If the average score is close to "40", if the student is close to "8" for elderly, the student has a negative hold. 3- Negative attitude toward Elders: At this dimension, the maximum score is "30" and the minimum score is "6", indicating students' negative perceptions towards the elderly. Data obtained in the study were descriptive statistics t-test and one way ANOVA test in SPSS 26.0 program. As independent variables: age, gender, class level, place of residence, family type, family income, educational status of father and mother, living with the elderly and the desire to work with the elderly after graduation were determined. Of the 80 students who participated in the survey, 68 (85%) were female and 12 (15%) were male; 20 (25,0 %) were 19-20 years old, 38 (47,5%) were 21-22 years old, 22 (27,5%) were 23 years old and over. When the sociodemographic characteristics of the university students, Ageism Attitude Scale (ASS) and subscale scores were examined, it was found that there was a statistically significant difference between the positive discrimination towards the elderly who had ASS subscale and the places where they live and place before the university ($p < 0.05$). The average age of the students born in the town and who lived in the town before university was higher than the students living in the village ($p < 0.05$). The total level of the students' Ageism Attitude Scale was $68,41 \pm 9,317$. Table 2 shows the average scores from the subscales of the scale. These results show that students have a positive attitude towards the elderly. But in our study, it was seen that the

average score of the scale was not as high as expected from a traditional country, even though the young people had a positive attitude towards aging. In our research ASS average score were lower than obtained from different surveys conducted in developed countries.

Keywords: Social work, ageism, aging, attitude, students

Öz: Üniversite öğrencilerinin yaşlılara ve yaşlı ayrımcılığına yönelik tutumlarını tespit etmeyi amaçlayan bu çalışmada öğrencilerin sosyodemografik özellikleri ile yaşlı ayrımcılığı tutumları arasındaki ilişki değerlendirilmiştir. Tanımlayıcı nitelikteki bu araştırmanın örneklemini Şırnak Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümünde öğrenim gören rastgele seçilmiş 80 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma öncesinde Şırnak Üniversitesi'nden etik kurul onayı alınmıştır (20.04.2022 tarih ve 2022/60 sayı). Veriler 2022 Nisan ve Mayıs aylarında toplanmıştır. Veri toplama aracı olarak tanımlayıcı form ve Yaşlı Ayrımcılığı Tutum Ölçeği (YATÖ) kullanılmıştır. Yaşlı Ayrımcılığı Tutum Ölçeği "yaşlının yaşamını sınırlama", "yaşlıya yönelik olumlu ayrımcılık" ve "yaşlıya yönelik olumsuz ayrımcılık" konularını içeren üç alt boyuttan ve 23 maddeden oluşan bir ölçektir. Araştırmada kullanılan 5'li Likert tipli YATÖ'ye verilen cevaplar her bir maddeye verilen toplam puanlar üzerinden analiz edilmiştir. Öğrencilerin ölçekten alabilecekleri maksimum puan "115", minimum puan ise "23"dür. YATÖ puan ortalamasının "115'e yaklaşması öğrencinin yaşlı ayrımcılığına ilişkin olumlu tutuma sahip olduğunu gösterirken "23'e yakın olması ise öğrencinin olumsuz tutuma sahip olduğunu göstermektedir. Puanların ortalamasının üstünde kalması olumlu, ortalamasının altında kalması ise olumsuz tutum olarak kabul edilmektedir. Araştırmada elde edilen veriler SPSS 26 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Yaş, cinsiyet, sınıf düzeyi, yaşanılan yer, aile tipi, aile geliri, anne ve babanın eğitim durumu, yaşlılarla birlikte yaşama ve mezun olduktan sonra yaşlılarla çalışma isteği bağımsız değişkenler olarak belirlenmiştir. Araştırmada öğrencilerin Yaşlı Ayrımcılığı Tutum Ölçeği puan ortalaması $68,41 \pm 9,317$ olup öğrencilerin yaşlılara yönelik tutumları olumlu bulunmuştur. Öğrencilerin sosyodemografik özellikleri, Yaşlı Ayrımcılığı Tutum Ölçeği (Ageism Attitude Scale-ASS) ve alt boyut puan ortalamalarına göre incelendiğinde ASS alt boyutu olan yaşlıya yönelik olumlu ayrımcılık ile doğum yeri ve üniversite öncesinde yaşanan yer arasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmıştır ($p<0.05$). Köyde doğan ve üniversiteden önce köyde yaşayan öğrencilerin yaşlıya yönelik olumlu ayrımcılık puan ortalamaları kasabada/şehirde doğan ve kasabada/şehirde yaşayan öğrencilerden yüksektir($p<0.05$).

Anahtar Kelimeler: Sosyal hizmet, yaşlı ayrımcılığı, yaşlanma, tutum, öğrenciler

Giriş

Tıp ve teknolojiye gelişmeler, doğum oranlarındaki düşüş, insan ömrünün uzaması, göç, kentleşme ve aile yapısının dönüşümü gibi sosyoekonomik ve demografik değişimler nedeniyle dünya nüfusu hızla yaşlanmaktadır. Nüfusun yaşlanması olarak değerlendirilen bu demografik süreçle birlikte toplumların yaşlılara yönelik algıları ve tutumları da değişmektedir. Toplumsal yaşlanma algısında meydana gelen bu dönüşüm giderek daha fazla olumsuz bir hal alarak yaş/yaşlı ayrımcılığı (ageism) olarak ortaya çıkmaya başlamıştır (Akdemir, Çınar & Görgülü, 2007; Çilingiroğlu & Demirel, 2004).

İlk kez 1969 yılında Robert Butler tarafından kullanılan "ageism", sadece yaşı nedeniyle bir yaş grubuna yönelik geliştirilen olumlu veya olumsuz tutum, davranış, önyargı, eylem ve düzenlemeleri içermektedir. Yaşlılara yönelik bu ayrımcılığın temelinde bireylerin biyolojik açıdan değerlendirilmesi yatmaktadır (Akdemir, Çınar & Görgülü, 2007; Butler, 1969; Vefikuluçay Yılmaz & Terzioğlu, 2011). Yaşlıların kendi işlerini yapamayacakları ön yargısıyla işleri onların yerine yapma girişimi ve/veya "bebekçe konuşma" şeklinde kendini gösteren ageism, yaşlıların sosyal dışlanmaya maruz kalmalarına ve özgüven eksikliği yaşamalarına neden olmaktadır (Nelson, 2005, aktaran, Arun & Pamuk, 2014, s. 21).

Bu anlamda yaşlılara yönelik ayrımcılık yaşlıların üretim sürecinin dışında yer almaları nedeniyle ekonomik açıdan tüketici ve yük olarak algılanmalarıyla ilgilidir. Zira günümüzün modern kapitalist toplumlarında yaşlılar sadece tüketiciler olarak algılanmakta, bilgi, tecrübe ve

birikimleri göz ardı edilmektedir (Buz, 2015, s. 269). Bu yönüyle geleneksel toplumlarda “sosyal bir değer” olarak algılanan yaşlılar modern toplumlarda “sosyal bir sorun” olarak algılanabilmektedirler (Ceylan, 2022, s. 27).

Özellikle sanayileşmiş toplumlarda, nüfusun önemli bir bölümünün yaşlanmasından kaynaklanan sağlık, bakım ve sosyal hizmet harcamalarının sosyal güvenlik sistemi üzerindeki baskısı bu ülkelerde yaşlılara yönelik olumsuz tutum ve davranışların daha fazla gelişmesine neden olmuştur (Ceylan & Öksüz, 2015). Bu anlamda gelişmiş ekonomik ve sosyal imkânlarla rağmen batı toplumlarında ortaya çıkan eşitsizlikler temelinde yaşlılara ve yaşlılığa dair olumsuz tutumların daha yaygın olduğu görülmektedir. Bu toplumlarda yüksek refah artışına rağmen yaşlılar dezavantajlılık içinde ve yaşlı ayrımcılığına maruz kalarak yaşamaktadırlar (Tufan, 2001, s. 45). Bazı ülkelerde “bağnazlık” düzeyine ulaşan yaşlı ayrımcılığı genellikle çalışma hayatında, sağlık hizmetlerinde ve sosyal ilişkilerde kendini göstermektedir (Çilingiroğlu & Demirel, 2004, s. 228).

Yaşlılara yönelik olumsuz ayrımcılık sadece gelişmiş sanayi toplumlarında değil, gelişmekte olan sanayileşmemiş toplumlarda (Özdemir & Bilgili, 2014), özellikle de gençler arasında (Vefikuluçay Yılmaz & Terzioğlu, 2011; Zhou, 2007) görülebilmektedir. Bununla beraber geleneksel toplumlarda yaşlılar halâ karar alma süreçlerinde aktif rol üstlenmekte, bir güç ve otorite sembolü olarak görülmektedirler (Özdemir & Bilgili, 2014). Bu nedenle geleneksel toplumlarda da gençlerin yaşlılara yönelik algı ve tutumlarının belirlenmesine ihtiyaç duyulmaktadır. Bu ihtiyacın karşılanmasına katkıda bulunmak amacıyla gerçekleştirilen bu çalışmada "geleneksel yapısını sürdüren bir toplumda gençlerin/üniversite öğrencilerinin yaşlılara yönelik algıları ve tutumları nasıldır?" ve "gençlerin yaşlılık tutumları sosyo-demografik özelliklerden etkilenmekte midir" sorularına cevap aranmaktadır.

Yöntem

Sosyal Hizmet bölümünde öğrenim gören öğrencilerinin yaşlı ayrımcılığına ilişkin tutumlarını belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tanımlayıcı (descriptive) türdeki bu araştırmanın evrenini 2021-2022 eğitim öğretim yılında Şırnak Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümünde öğrenim gören toplam 90 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada evrenin tamamının alınması hedeflenmiş, örneklem seçimine gidilmemiştir. Ancak, derslere ve bölüme aktif katılım oranı nedeniyle araştırma 80 öğrencinin katılımıyla (%88,8) gerçekleştirilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Veriler 27.04.2022- 06.05.2022 tarihleri arasında toplanmıştır. Veri toplama aracı olarak 23 sorudan oluşan “Yaşlı Ayrımcılığı Tutum Ölçeği (YATÖ)” kullanılmıştır. Ölçek kullanımı için Dr. Duygu Vefikuluçay Yılmaz’dan izin alınmıştır.

Yaşlı Ayrımcılığı Tutum Ölçeği (YATÖ)

YATÖ, Vefikuluçay (2008)’in geliştirdiği ve yaşlının yaşamını sınırlama, yaşlıya yönelik olumlu ayrımcılık ve yaşlıya yönelik olumsuz ayrımcılık alt boyutlarını içeren ve 23 sorudan oluşan bir ölçektir. Ölçeğin geçerlilik-güvenirlilik (Cronbach Alfa güvenirlik katsayısı 0,80) çalışması yapılarak ölçek maddelerinin ve alt boyutlarının güvenirliği saptanmıştır (Vefikuluçay Yılmaz & Terzioğlu, 2011).

Araştırmada kullanılan YATÖ’ye verilen yanıtlar her bir maddeye verilen toplam puanlar üzerinden değerlendirilmiştir. YATÖ, “Kesinlikle Katılmıyorum”, “Katılmıyorum”, “Kararsızım”, “Katılıyorum” ve “Tamamen Katılıyorum” seçenekleri olan 5’li Likert tipi bir ölçektir. Öğrencilerin ölçekten alabilecekleri maksimum puan “115”, minimum puan ise “23”dür. YATÖ puan ortalamasının “115”e yakın olması, öğrencinin yaşlı ayrımcılığı tutumunun olumlu olduğunu “23”e yakın olması ise olumsuz tutuma sahip olduğunu göstermektedir. Puanların ortalamının üstünde kalması olumlu, ortalamının altında kalması ise olumsuz tutum olarak kabul edilmektedir.

Ölçeğin 3 Alt Boyutu ise şunlardır (Vefikuluçay Yılmaz & Terzioğlu, 2011):

1. Yaşının Yaşamını Sınırlama Alt Boyutu: Bu boyutta puan ortalamasının “45”e yakın olması, öğrencinin yaşının yaşamını sınırlama boyutuna ilişkin tutumunun olumlu “9”a yakın olması ise olumsuz tutuma sahip olduğunu göstermektedir.

2. Yaşlıya Yönelik Olumlu Ayrımcılık Alt Boyutu: Puan ortalamasının “40”a yakın olması, öğrencinin yaşlıya yönelik olumlu tutuma “8”e yakın olması ise olumsuz tutuma sahip olduğunu göstermektedir.

3. Yaşlıya Yönelik Olumsuz Ayrımcılık Alt Boyutu: Bu boyutta en fazla puan “30” ve en az puan ise “6” olabilir ve bu dağılım öğrencilerin yaşlıya yönelik olumsuz algılarını gösterir.

Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen veriler SPSS 26.0 programı kullanılarak analiz edilmiş ve verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistiksel metotlardan yararlanılmıştır. Niceliksel verilerin karşılaştırılmasında t-testi ve Tek yönlü (One way) Anova testi kullanılmış ve bulgular %95 güven aralığında %5 anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiştir. Ayrıca tanımlayıcı istatistiklerden yararlanılmıştır.

Araştırmanın Etik Boyutu

Araştırma öncesinde Şırnak Üniversitesi Etik Kurulundan 20.04.2022 tarih ve 2022/60 sayılı etik kurul onayı alınmış ve öğrencilerin araştırmaya gönüllülük esasına göre katılımları sağlanmıştır.

Bulgular

Araştırmanın bağımsız değişkenleri olarak; yaş, cinsiyet, sınıf seviyesi, yaşadığı yer, aile tipi, aile geliri, baba ve anne eğitim durumu, yaşlı bireyle yaşama durumu ve mezuniyet sonrası yaşlı bireyle çalışma isteği belirlenmiştir. Öğrencilerin 68'i (%85) kadın, 12'si (%15) erkek; 20'si (%25,0) 19-20 yaş, 38'i (%47,5) 21-22 yaş, 22'si (%27,5) 23 yaş ve üzerindedir.

Öğrencilerin 11'i (%13,8) büyükşehirde, 21'i (%26,3) şehirde, 30'u (%37,5) ilçede ve 18'i (%22,5) de köyde yaşarken, 44'ü (%55,0) çekirdek ailede, 35'i (43,8) ise geniş ailede yaşamaktadır. 7 (%8,8) öğrenci ailesinin hiç gelirin bulunmadığını ifade etmiştir. 55'i (%68,8) 5.000 TL altında bir gelire sahip olduğunu, 12'si (%15,0) 10.000 TL altı ve 5'i (%6,3) de 15.000 TL altında bir gelire sahip olduklarını ifade etmişlerdir.

Ebeveynlerin eğitim durumu incelendiğinde; 13'ü (%16,3) babasının okuryazar, 22'si (%27,5) ilkokul mezunu, 21'i (%26,3) ortaokul mezunu, 14'ü (17,5) lise mezunu, 7'si (%8,8) lisans mezunu olduğunu belirtmiştir. Annenin eğitim durumuna göre ise öğrencilerin 22'si (%27,5) annesinin okuma yazma bilmediğini, 22'si (%27,5) okuryazar olduğunu ve 28'i (%35,0) ilkokul mezunu olduğunu ifade etmiştir.

Yaşlılarla yaşama durumu değişkenine göre öğrencilerin 51'i (%63,8) yaşlılarla yaşadığını (evet), 29'u (%36,3) yaşamadığını (hayır) belirtmiştir. Yine öğrencilerin 64'ü (%80,0) mezun olduktan sonra yaşlı bireyle çalışmak istediğini ifade ederken, 16'sı (%20,0) yaşlı bireyle çalışmak istemediğini belirtmiştir.

Tablo 1: Araştırmanın Bağımsız Değişkenlerine Ait Bulgular (n=80)

Değişkenler	Özellikler	n	%
Yaş			
	19-20 yaş	20	25,0
	21-22 yaş	38	47,5
	23 yaş ve üzeri	22	27,5
Cinsiyet			
	Kadın	68	85,0
	Erkek	12	15,0
Sınıf			
	Birinci Sınıf	8	10,0
	İkinci Sınıf	31	38,8
	Üçüncü Sınıf	34	42,5
	Dördüncü Sınıf	7	8,8
Yaşadığı Yer			
	Büyükşehir	11	13,8
	İl	21	26,3
	İlçe	30	37,5
	Köy	18	22,5
Aile Tipi			
	Çekirdek Aile	44	55,0
	Geniş Aile	35	43,8
Aile Gelir			
	Hiç Gelir Yok	7	8,8
	5.000TL altı	55	68,8
	10.000TL altı	12	15,0
	15.000TL altı	5	6,3
Baba Eğitim			
	Okur Yazar	13	16,3
	İlkokul	22	27,5
	Ortaokul	21	26,3
	Lise	14	17,5
	Lisans	7	8,8
Anne Eğitim			
	Okuma Yazma	22	27,5
	Bilmiyor		
	Okur Yazar	22	27,5
	İlkokul	28	35,0
Yaşlı ile Yaşama Durumu			
	Evet	51	63,8
	Hayır	29	36,3
Yaşlı ile Çalışma İsteği			
	Evet	64	80,0
	Hayır	16	20,0

Öğrencilerin Yaşlı Ayrımcılığına İlişkin Tutumları ve Bağımsız Değişkenlerin Tutumlara Etkisi

Tablo 2’de öğrencilerin, YATO ölçek ve alt ölçek puan ortalamaları verilmiştir. Buna göre yaşlı ayrımcılığı toplam ölçek puanı ($68,41 \pm 9,317$), olumlu ayrımcılık alt ölçek puanı ($31,88 \pm 6,905$), olumsuz ayrımcılık alt ölçek puanı ($17,68 \pm 4,403$) ve yaşamı sınırlama alt ölçeği puanı ($18,86 \pm 5,236$) olarak bulunmuştur (Tablo 2).

Tablo 2: Öğrencilerin YATO’dan ve Alt Boyutlarından Aldıkları Puan Ortalamaları

Ölçek	N	En Düşük	En Yüksek	Ortalama	Ss
Yaşamını Sınırlama	80	9	42	18,86	5,236
Olumlu Ayrımcılık	80	8	40	31,88	6,905
Olumsuz Ayrımcılık	80	6	30	17,68	4,403
Toplam Ayrımcılık	80	43	92	68,41	9,317

YATÖ puan ortalamasının “115”e yakın olması, öğrencinin yaşlı ayrımcılığına ilişkin olumlu tutuma sahip olduğunu göstermektedir. Buna göre Şırnak Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümünde öğrenim gören lisans öğrencilerinin yaşlı ayrımcılığına ilişkin olumlu tutuma sahip oldukları belirlenmiştir.

Tablo 3’te öğrencilerin tanımlayıcı özelliklerine göre YATÖ alt ölçek puanlarının dağılımı verilmiştir. Öğrencilerin olumsuz ayrımcılık alt ölçek puan ortalaması en çok yaşadıkları yere göre karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($p=0.029<0.05$). Olumsuz ayrımcılık puanına göre köyde yaşayan öğrencilerin puanının ($19,44 \pm 4,36$) diğer bölgelerde yaşayan öğrencilere göre yüksek olduğu görülmüştür.

Öğrencilerin cinsiyetlerine göre YATÖ puan ortalamaları karşılaştırıldığında, yaşamı sınırlama puanı hariç kız öğrencilerin puanlarının erkek öğrencilerin puanlarına göre daha yüksek olduğu belirlenmiş ancak bu farkın istatistiksel olarak anlamsız olduğu saptanmıştır ($p=0.481>0.05$) (Tablo 3).

Öğrenciler kardeş sayılarına göre incelendiğinde büyük çoğunluğunun (%68,75) 5 kardeş ve üzeri olduğu görülmektedir. YATÖ puanın göre de bakıldığı zaman yaşamını sınırlama, olumlu ayrımcılık, olumsuz ayrımcılık ve toplam ayrımcılık puanlarının tamamında 5 kardeş ve üzeri olan öğrencilerin puanlarının, diğerlerine göre daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır (Tablo 3).

Tablo 3: Öğrencilerin Tanımlayıcı Özelliklerinin YATÖ Alt Boyutları Puanlarına Göre Dağılımı

Özellikler	Sayı	Toplam Ayrımcılık	Yaşamını Sınırlama	Olumlu Ayrımcılık	Olumsuz Ayrımcılık
	N	ORT sd	ORT sd	ORT sd	ORT sd
Sınıf					
1.sınıf	8	71,125±10,33	19,75±8,39	32,5±5,76	18,88±4,49
2.sınıf	31	67,06±10,36	19,74±6,29	30,26±7,21	17,06±4,43
3.sınıf	34	70,21±7,99	18,56±4,03	33,03±7,12	18,62±4,02
4.sınıf	7	62,57±7,32	15,43±2,57	32,71±5,25	14,43±4,89
		F=1,836	F=1,43	F=0,93	F=2,30
		p=0,15	p=0,23	p=0,43	p=0,085
Yaş					
19-20 yaş	20	65,75±13,07	17,95±5,39	31,1±7,28	16,7±4,73
21-22 yaş	38	70,5±8,38	20,29±5,47	32,16±7,49	18,05±4,34
23 yaş ve üzeri	22	67,23±5,67	17,23±4,11	32,16±5,64	17,91±4,28
		F=1,99	F=2,92	F=32,16	F=0,65

			p=0,14	p=0,060	p=0,85	P=0,52
Cinsiyet						
Kız	68	68,85±9,00	18,57±4,67	32,32±6,65	17,96±4,01	
Erkek	12	65,92±11,02	20,5±7,78	29,33±8,07	16,08±6,19	
		t=1,007	t=-1,178	t=1,391	t=1,366	
		p=0,317	p=0,242	p=0,168	p=0,176	
Kardeş Var Mı?						
Evet	79	68,42±9,38	18,94±5,23	31,82±6,93	17,66±4,43	
Hayır	1	68±0	13±0	36±0	19±0	
		t=0,044	t=1,129	t=-0,599	t=-0,301	
		p=0,965	p=0,262	p=0,551	p=0,764	
Kardeş Sayısı						
Kardeş yok	1	68±0	13±0	36±0	19±0	
1-2 kardeş	5	63,4±7,96	19±3,87	26,6±5,96	17,8±2,95	
3-4 kardeş	19	66,26±9,17	18,32±4,57	32,11±4,47	15,84±5,27	
5 ve daha fazla kardeş	55	69,62±9,42	19,15±5,87	32,2±7,60	18,27±4,11	
		F=1,133	F=0,532	F=1,146	F=1,494	
		p=0,341	p=0,662	p=0,336	p=0,223	
En Çok Yaşanılan Yer						
Büyükşehir	11	65,64±8,13	21,45±7,62	29,54±7,57	14,64±4,65	
İl	21	67±9,44	17,48±3,44	31,24±6,34	18,29±4,65	
İlçe	30	69,1±7,70	19,13±4,43	32,66±7,31	17,3±3,67	
Köy	18	70,61±12,06	18,44±6,22	32,72±6,61	19,44±4,36	
		F=0,87	F=1,48	F=0,690	F=3,163	
		p=0,46	p=0,226	p=0,561	p=0,029*	
Şu An Nerede Kalıyor						
Devlet yurdu	56	68,52±9,44	19,43±5,44	31,63±7,33	17,46±4,39	
Tek başına	3	60±9,85	17,67±4,51	28,67±2,52	13,67±6,11	
Evde anne ve baba ile birlikte	17	68,94±9,50	17,47±5,21	33±6,57	18,47±3,92	
Evde arkadaşlarla birlikte	2	67,5±4,95	18,5±0,71	31,5±0,71	17,5±4,95	
Evde eşimle birlikte	2	74,5±2,12	17±1,41	34,5±6,36	23±2,83	
		F=0,84	F=0,56	F=0,355	F=1,568	
		p=0,50	p=0,70	p=0,840	p=0,192	
Mezun Olunan Okul						
Anadolu Lisesi	54	67,31±9,2	18,69±5,73	31,59±7,53	17,04±4,08	
Özel Lise/Kolej	6	69,5±14,65	18,83±4,36	31,67±5,20	19±7,40	
Meslek Lisesi	19	71±8,07	19,11±4,09	32,89±5,73	19±4,15	
Anadolu Öğr Lisesi	1	72±0	24±0	29±0	19±0	
		F=0,81	F=0,346	F=0,221	F=1,170	
		p=0,49	p=0,792	p=0,881	p=0,327	

Öğrencilerin aile özellikleri YATÖ alt boyutlarına göre puan dağılımı incelendiğinde, öncelikle aile tipine bakmak gerekmektedir. Çekirdek ailede yaşayan öğrencilerin olumsuz ayrımcılık puanı hariç alt boyut puanlarının diğer aile tiplerine göre (geniş aile ve boşanmış) daha yüksek olduğu görülmüştür.

Öğrencilerin ailelerinin eğitim durumu incelendiğinde annenin eğitim durumunun genellikle düşük olduğu anlaşılmaktadır. Öğrencilerin annelerinin 22'si hiç okuma yazma bilmezken, 22'sinin okuryazar ve 28'inin ilkokul mezunu olduğu, geriye kalan 8 öğrencinin annelerinin de ortaokul (2'si) ve lise (6'sı) mezunu olarak dağıldığı görülmüştür.

Babalarının eğitim durumuna bakıldığında ise eğitim seviyesinin annelere göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Buna göre 1 babanın lisansüstü, 7'sinin lisans mezunu olduğu 14 babanın da lise mezunu olduğu ancak ne anne eğitim durumunun da baba eğitim durumunun yaşlı ayrımcılığı puan ortalamasını etkilememektedir ($p>0.05$) (Tablo 4). Anne mesleği dağılımlarında 1 kişi hariç geriye kalan annelerin hepsinin ev hanımı olduğu görülmüştür.

Aile gelir durumu oranları incelendiğinde de 5.000 TL altı gelire sahip olan öğrencilerin YATÖ alt puanlarının diğer gelir düzeylerine göre yüksek olduğu saptanmıştır. 5.000 TL ve altında gelir düzeyine sahip olduğunu belirten öğrencilerin YATÖ alt puanları incelendiğinde; toplam ayrımcılık puan ortalaması ($69,89\pm 8,30$), yaşamını sınırlama alt ölçek puan ortalaması ($19,42\pm 5,41$), olumlu ayrımcılık alt ölçek puan ortalaması ($32,42\pm 6,99$) ve olumsuz ayrımcılık alt ölçek puan ortalamasının ($18,05\pm 4,22$) diğer gelir düzeylerinin puan ortalamalarına göre daha yüksek çıktığı belirlenmiştir (Tablo 4).

Tablo 4: Öğrencilerin Aile Özelliklerinin YATÖ Alt Boyutları Puanlarına Göre Dağılımı

Özellikler	Sayı	Toplam Ayrımcılık	Yaşamını Sınırlama	Olumlu Ayrımcılık	Olumsuz Ayrımcılık
	N	Ort Sd	Ort Sd	Ort Sd	Ort Sd
Aile Tipi					
Çekirdek Aile	44	68,93±9,29	19,18±4,65	32,18±5,33	17,57±4,35
Geniş Aile	35	67,83±9,58	18,6±5,96	31,51±8,64	17,71±4,56
Boşanmış	1	66±0	14±0	31±0	21±0
		F=0,167	F=0,550	F=0,097	F=0,294
		P=0,846	P=0,579	P=0,908	P=0,746
Anne Eğitim Durumu					
Okuma Yazma Bilmiyor	22	71,13±9,26	17,91±3,89	33,73±6,22	19,5±4,59
Okur Yazar	22	67,82±9,33	18,68±4,92	32,18±5,58	16,95±4,05
İlkokul	28	66,5±9,68	19,96±6,69	30,07±8,33	16,46±4,01
Ortaokul	6	71,67±7,03	18±2,45	33,83±5,88	19,83±4,91
Lise	2	62±5,66	18,5±6,36	27,5±4,95	16±7,07
		F=1,22	F=0,529	F=1,219	F=2,177
		P=0,309	P=0,715	P=0,310	P=0,080
Baba Eğitim Durumu					
Okuma Yazma Bilmiyor	2	70,5±3,57	15±1,41	34,5±3,54	21±1,41
Okur Yazar	13	70±8,03	17,31±4,64	35±4,24	17,69±3,95
İlkokul	22	69,59±8,75	19,32±4,36	32,5±5,99	17,77±4,14
Ortaokul	21	67,33±11,55	19,29±5,76	29,81±8,54	18,24±4,74
Lise	14	66,42±7,85	19,71±7,33	30,07±7,96	16,64±4,70
Lisans	7	68,85±11,68	18,71±3,15	32,71±5,82	17,43±5,47
Lisansüstü	1	65±0	17±0	35±0	13±0
		F=0,299	F=0,487	F=1,050	F=0,549
		P=0,935	P=0,816	P=0,401	P=0,769
Anne Mesleği					
Serbest Meslek	1	58±0	23±0	24±0	11±0
Ev Hanımı	79	68,54±9,30	18,81±5,25	31,97±6,89	17,76±4,37
		F=1,269	F=0,629	F=1,322	F=2,368
		P=0,263	P=0,430	P=0,254	P=0,128
Baba Mesleği					
Memur	11	63,72±8,80	17,36±5,39	29,36±9,30	17±5,14
İşçi	10	69,2±9,75	18,7±4,03	32,1±4,80	18,4±5,72
Özel Sektör	11	71,18±8,39	22,27±7,24	31,27±7,64	17,64±4,01
Emekli	16	67,13±12,54	17,81±3,75	31,63±7,71	17,69±5,72

Serbest Meslek	21	70,66±6,43	19,19±5,27	34,10±4,74	17,38±2,99
İşsiz	11	67,18±9,25	18±5,08	30,91±7,62	18,27±3,55
		F=1,119	F=1,350	F=0,780	F=0,157
		P=0,358	P=0,253	P=0,567	P=0,977
Aile Gelir Durumu					
Hiç Gelir Yok	7	64,57±10,60	18,71±7,06	28,29±7,46	17,57±4,43
5.000 TL Altı	55	69,89±8,30	19,42±5,41	32,42±6,99	18,05±4,22
10.000 TL Altı	12	64,83±13,02	17±4,11	32±6,92	15,83±5,83
15.000 TL Altı	5	68,2±5,36	18±2,74	32,2±4,97	18±2,65
15.000 TL ve Üzeri	1	58±0	16±0	24±0	18±0
		F=1,429	F=0,633	F=0,882	F=0,624
		P=0,232	P=0,641	P=0,479	P=0,647

Öğrencilerin yaşlılar ile ilgili bazı özelliklerinin YATÖ alt boyutlarına göre dağılımını incelendiğinde; yaşlıyla çalışma isteği ile olumlu ayrımcılık alt boyutu arasında anlamlı bir fark bulunmuştur ($p=0,009<0,05$). Yaşlıyla çalışmak istediğini belirten öğrencilerin *olumlu ayrımcılık alt ölçek puan ortalamasının* ($32,88±6,11$), yaşlıyla çalışmak istemeyenlerden ($27,88±8,54$) daha yüksek olduğu görülmektedir.

Yaşlılık kavramının neyi hatırlattığı ile *olumlu ayrımcılık alt boyutu* arasında anlamlı bir fark bulunmuştur ($p=0,03<0,05$). Yaşlılık denince güçsüzlük akla geldiğini bildiren öğrencilerin olumlu ayrımcılık alt ölçek puan ortalaması, akla şefkat, bilgelik, yalnızlık, bağımlılık ve hastalık geldiğini bildirenlere göre ($24,0 ± 8,74$) en düşük bulunurken, yaşlılık denince akla ilk gelen kavramın bilgelik olduğunu bildiren öğrencilerin olumlu ayrımcılık puan ortalaması ($34,5 ± 6,50$) daha yüksek bulunmuştur (Tablo 5).

Yaşlı ile yaşama durumu incelendiğinde yaşamadım diyenlerin alt ölçek puan ortalamalarının tüm boyutlarda da yaşayanlara göre yüksek çıktığı görülmektedir. Fakat bu değişkenler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır. Aynı şekilde yaşlı ile yaşama süresi ve YATÖ puan ortalamaları karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır (Tablo 5).

Tablo 5: Öğrencilerin Yaşlılar ile İlgili Bazı Özelliklerinin YATÖ Alt Boyutları Puanlarına Göre Dağılımı

Özellikler	Sayı	Toplam Ayrımcılık		Yaşamını Sınırlama		Olumlu Ayrımcılık		Olumsuz Ayrımcılık	
	N	ORT	Sd	ORT	Sd	ORT	Sd	ORT	Sd
Yaşlı ile Birlikte Yaşama Durumu									
Yaşadım	51	67,86±9,71		18,49±5,45		31,71±7,41		17,67±4,58	
Yaşamadım	29	69,38±8,67		19,52±4,85		32,17±6,04		17,69±4,15	
		T=-0,698		T=-0,842		T=-0,289		T=-0,022	
		P=0,487		P=0,402		P=0,773		P=0,982	
Yaşlıyla Yaşama Süresi									
Hiç Yaşamadım	30	69,1±8,65		19,5±4,77		31,93±6,07		17,67±4,08	
2 Yıl ve Altı	17	65,71±12,5		16,47±5,37		31,12±8,99		18,12±6,29	
3-4 Yıl	5	73±4,53		22,6±0,89		32,2±2,28		18,2±3,56	
5 Yıl Ve Üzeri	28	68,5±8,30		18,96±5,65		32,21±7,13		17,32±3,63	
		F=0,935		F=2,291		F=0,092		F=0,137	
		P=0,428		P=0,085		P=0,964		P=0,938	
Kiminle Kaldıkları									

Büyükanne-Büyükbaba	26	68,54±9,11	18,15±4,71	33,5±6,96	16,88±4,40
Sadece Büyükanne	20	66,1±9,55	18,55±6,85	29,5±7,81	18,05±4,44
Sadece Büyükbaba	1	68±0	22±0	31±0	15±0
Hiçbiri	33	69,73±9,49	19,52±4,61	32,06±6,16	18,15±4,47
		F=0,623	F=0,464	F=1,296	F=0,570
		P=0,602	P=0,709	P=0,282	P=0,636
Yaşlılık Kavramının Neyi Hatırlattığı					
Şefkat	27	70,04±9,26	19,11±5,26	33,11±7,68	17,81±3,48
Bilgelik	12	69,83±8,47	17,83±4,71	5±6,50	17,5±5,09
Yalnızlık	21	67,14±9,73	17,76±4,48	32,29±4,78	17,10±4,93
Bağımlılık	4	69±2,45	21±2,16	31,5±4,65	16,5±3
Hastalık	10	67,7±9,81	18,6±3,95	29,4±5,82	19,7±4,11
Güçsüzlük	6	63,5±12,50	22,67±10,01	24±8,74	16,83±6,46
		F=0,631	F=1,067	F=2,592	F=0,590
		P=0,680	P=0,390	P=0,03*	P=0,710
Yaşlıyla Çalışma İsteği					
Evet	64	69,27±8,86	18,52±4,63	32,88±6,11	17,88±4,03
Hayır	16	65±10,60	20,25±7,19	27,88±8,54	16,88±5,76
		T=1,656	T=-1,188	T=2,691	T=0,811
		P=0,102	P=0,238	P=0,009*	P=0,420
Yaşlı Nerede Yaşıyor?					
Kendi Evinde Tek Başına	27	67,96±9,81	18,63±4,82	31,44±7,08	17,89±5,30
Birinci Derece Yakınları ile	44	69,16±9,82	18,68±4,46	32,48±6,50	18±3,80
Öğrencinin Ebeveynleri ile	9	66,11±4,04	20,44±9,22	30,22±8,67	15,44±4,03
		F=0,441	F=0,457	F=0,471	F=1,317
		p=0,650	p=0,630	p=0,630	p=0,270

Tartışma

Bireylerin yaşlılara yönelik algı ve tutumları toplumsal, sosyokültürel ve ekonomik şartlara göre ve dönemsel olarak farklılık gösterebilmektedir. Bununla birlikte yaşlılara yönelik olumsuz tutum ve ayrımcılığın daha çok gelişmiş toplumlarda görüldüğü ve bu ayrımcılığın iş yaşamında ve sağlık hizmetlerinde kendini gösterdiği ifade edilmektedir (Akdemir, Çınar & Görgülü, 2007; Çilingiroğlu & Demirel, 2004; Palmore, 2004). Az gelişmiş toplumlarda geleneksel değerlerin yaşlı ve yaşlılığı yücelttiğine yönelik ön kabul bu ülkelerde yaşlı ayrımcılığının daha düşük olacağına olan inancı artırmaktadır. Ancak yapılan çalışmalar yaşlı ayrımcılığının az gelişmiş ülkelerde de görüldüğüne işaret etmektedir (Okoye & Obikeze, 2005).

Geleneksel yapısını önemli ölçüde sürdüren Türkiye’de yaşlı, ailenin ve toplumun önde gelen bilge kişisi olarak algılanır ve yaşlılık sosyal statü kaynağı olarak görülür. Bu duruma uygun olarak çalışmada sosyal hizmet bölümünde öğrenim gören üniversite öğrencilerinin yaşlılara yönelik olumlu tutuma sahip oldukları saptanmıştır (YATÖ toplam puan ort: 68,41±9,317). Bulgular Türkiye’de gerçekleştirilen benzer araştırmalarla paralellik göstermektedir (Altay & Aydın, 2015; Ceylan & Öksüz, 2015; Güven vd., 2012; Karacadağ vd., 2020; Olak & Tümer, 2018;

Ünsar vd., 2015; Yılmaz & Özkan, 2010). Ancak öğrencilerin yaşlı ayrımcılığı toplam puan ortalamasının geleneksel yapısını büyük ölçüde koruyan ülkelerdeki çalışmalardan düşük olduğu görülmektedir (Ceylan, 2018).

Zira daha gelişmiş ülkelerde yapılan araştırmalarda gençlerin yaşlılara yönelik algılarının daha olumsuz olduğu bilinmektedir (Hawkins, 1996; Prudent & Tan, 2002). Bununla beraber az gelişmiş ülkelerde yapılan (Okoye & Obikeze, 2005) kimi araştırmalarda da yaşlılara yönelik stereotipler olmasına karşın bizim çalışmamızda gençlerin yaşlılara yönelik olumsuz algı geliştirmedeği saptanmıştır. Yaşlılık kavramının neyi hatırlattığı sorusu sorulduğunda akla ilk gelen kavram olarak olumlu ayrımcılık alt puanı içinde en yüksek puanı *bilgelik* ($34,50 \pm 6,50$) sonrasında da *şefkat* ($33,11 \pm 7,68$) almıştır. En düşük puanın da *güçsüzlük* ($24,0 \pm 8,74$) kavramına verildiği görülmüştür. Bu sonuç araştırmaya katılan öğrencilerin neredeyse üçte ikisinin (%63,8) bir dönem yaşlıyla yaşamış olmasıyla ve toplumun yaşlıya bakış açısıyla açıklanabilir. Ayrıca bu durum geleneksel yapısını sürdüren toplumlarda yaşlıya saygı, yaşlıya değer verme, bilgi ve deneyimlerini önemseme gibi özelliklerin varlığını sürdürdüğünün bir yansıması olarak değerlendirilebilir (Yıldırım, 2021). Bununla birlikte sosyal hizmet bölümü öğrencisi olmaları da öğrencileri yaşlılara yönelik olumlu tutum geliştirmelerinde etkili olmuş olabilir.

Araştırmaya katılan sosyal hizmet bölümü öğrencilerinin yaşadıkları yere göre YATÖ puan ortalamaları dikkate alındığında kırsalda yaşayan öğrencilerin olumsuz ayrımcılık alt puanının kentte yaşayan öğrencilerin olumsuz ayrımcılık alt puanına göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu daha önce yapılan çalışmaların aksine bir sonuç ortaya koymuştur. Bazı araştırmalarda yaşanılan yerin yaşlıya yönelik ayrımcılık tutumlarında etkisiz olduğu bulunurken (Soyuer vd., 2010) kimi çalışmalarda kırsal yerleşim yerlerinde doğan öğrencilerin olumlu ayrımcılık puan ortalamalarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir (Yılmaz & Özkan, 2010).

Araştırmada son olarak, öğrencilerin yaşlı ayrımcılığına yönelik tutumlarına etki edebileceği düşünülen, mezun olduktan sonra yaşlı ile çalışma isteği sorusudur. Mezun olduktan sonra yaşlıyla çalışma isteği ile olumlu ayrımcılık alt ölçek puan ortalaması arasında anlamlı fark bulunmuştur ($p=0.009<0.5$). Öğrencilerin büyük çoğunluğu 64'ü (%80,0) mezun olduktan sonra yaşlılarla çalışmak istemektedir. Mezun olduktan sonra yaşlılarla çalışmak isteyenlerin yaşlıya yönelik olumlu ayrımcılık puanı ($32,88 \pm 6,11$), mezun olduktan sonra yaşlı bireyle çalışmak istemeyenlerin yaşlıya yönelik olumlu ayrımcılık puanından ($x=27,88 \pm 8,54$) yüksektir.

Sonuç

Literatüre bakıldığında gençlerin yaşlı ayrımcılığına ilişkin tutumlarını belirlemeye yönelik çalışmaların giderek arttığı görülmektedir. Bu çalışmalar çoğunlukla sağlık ve hemşirelik alanında ve gelişmiş ülkelerde yoğunlaşmaktadır. Yaşlı refahı alanında ve yaşlı ayrımcılığı konusunda sosyal hizmet alanında da yaşlılara yönelik tutum araştırmalarının artmaya başladığı gözlenmektedir. Bununla beraber yaşlı ayrımcılığıyla ilgili araştırmaların farklı yaş gruplarını, öğrenim görülen alanları, farklı mesleki/akademik alanları ve gelişmiş/gelişmekte olan ülkelerin mukayeselerini de kapsayacak şekilde yaygınlaştırılması faydalı olabilir.

Özellikle Türkiye gibi hızla yaşlanan ülkelerde toplumun farklı kesimlerinin ve çeşitli akademik/mesleki alan mensuplarının yaşlılara yönelik tutumlarının belirlenmesi faydalı olacaktır. Zira hızla yaşlanan nüfusla birlikte sağlık, sosyal güvenlik ve bakım hizmetleri alanında köklü bir dönüşüm yaşanması özellikle tıp, gerontoloji ve sosyal hizmet gibi alanlarda yaşlı refahına yönelik kapsamlı yeniliklerin hayata geçirilmesini de beraberinde getirecektir.

Bu anlamda tıp, gerontoloji ve sosyal hizmet gibi alanlarda öğrenim gören öğrencilerin yaşlılara yönelik tutumlarının belirlenmesi oldukça önemlidir. Bu amaçla gerçekleştirilen araştırmamızın sonuçlarına göre sosyal hizmet lisans öğrencilerinin yaşlı ayrımcılığına ilişkin olumlu tutuma sahip oldukları görülmüştür. Ayrıca sosyal hizmet gibi yaşlılık ve yaşlı refahı gibi alanlarda bilgi sahibi olan öğrencilerin bile yaşlı ayrımcılığına dair tutumları sosyodemografik

özelliklerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu durum gençlerin yaşlılara yönelik tutumlarının belirlenmesinde toplumsal-kişisel şartlar, farklılıklar ve deneyimlerin profesyonel mesleki-örgün eğitime göre daha etkili olduğunun bir göstergesi niteliğindedir.

Zira geleneksel bir toplumda sosyal hizmet eğitimi alan öğrencilerin yaşlılara yönelik olumlu tutum puanlarının aynı ülkede ya da farklı bir ülkedeki daha modern toplumların ortalama puanından anlamlı bir biçimde farklılaşmadığı görülmektedir. Bu sonuç da geleneksel ve modern toplumlarda yaşlılara yönelik tutumlarda belirgin bir farklılaşmanın olmadığını göstermektedir.

Kaynakça

- Altay, B. & Aydın, T. (2015). Hemşirelik öğrencilerinin yaşlı ayrımcılığına ilişkin tutumlarının değerlendirilmesi. *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma*, 12(1), 11-18.
- Akdemir N, Çınar F.İ. & Görgülü U. (2007). Yaşlılığın algılanması ve yaşlı ayrımcılığı. *Turkish Journal of Geriatrics*. 10(4), 215-22.
- Arun Ö. & Pamuk D. (2014). Kurumsal bakım sektöründe ageism: yaşlı bakım personelinin yaşlanma ve yaşlılığa ilişkin ayrımcı tutumlarının nedenleri ve müdahale önerileri. *Mediterranean Journal of Humanities*. IV(2),19-33.
- Butler R. (1969). Age-ism: Another form of bigotry. *The Gerontologist*, 9, 243-246.
- Buz, S. (2015). Yaşlı bireylere yönelik yaş ayrımcılığı. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*.14(53), 268-278.
- Ceylan, H. (2022) Sosyal değerden sosyal soruna yaşlılık: geleneksel toplumdan modern topluma değişen yaşlılık algısı. H. Ceylan (Ed.) *Modern hayat ve yaşlılık (ss.25-54)*. Nobel Yayınları.
- Ceylan, H. (2018). Araştırmanın tasarımı, bulgular ve yorumlar. H. Ceylan (Ed.) *Kırgızistan'da gençlerin yaşlılara yönelik tutumları (ss 115-142)*. BYR Publishing House.
- Ceylan, H. & Öksüz, M. (2015). Sosyal hizmet lisans öğrencilerinin yaşlı ayrımcılığına ilişkin tutumlarının incelenmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(39), 8.
- Çilingiroğlu N. & Demirel S. (2004). Yaşlılık ve yaşlı ayrımcılığı. *Turkish Journal of Geriatrics*. 7(4), 225-30.
- Güven, Ş. D., Muz Uçakan, G. & Efe Ertürk, N. (2012). Üniversite öğrencilerinin yaşlı ayrımcılığına ilişkin tutumları ve bu tutumların bazı değişkenlerle ilişkisi. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 15(2), 99-105.
- Hawkins, M. J. (1996). College students' attitudes toward elderly persons. *Educational Gerontology*, 22(3), 271-79.
- Karacadağ, E., Vardar İnkar, B. & Karatay, G. (2020). Hemşirelik öğrencilerinin yaşlı ayrımcılığına ilişkin tutumları. *EJONS International Journal of Mathematic, Engineering and Natural Sciences*, 28(2), 10. <https://doi.org/10.38063/ejons.358>
- Palmore E.B. (2004). Research note: ageism in Canada and the United States. *Journal of Cross-Cultural Gerontology*.19(1), 41-46
- Prudent E.S & Tan P.P. (2002) Caribbean students' attitudes toward older adults. *Educational Gerontology*. 28(8), 669-80. <https://doi.org/10.1080/03601270290099705>

- Okoye UO & Obikeze DS. (2005). Stereotypes and perceptions of the elderly by the youth in Nigeria: Implications for socialpolicy. *The Journal of Applied Gerontology*. 24(5):439-52.
- Olak, A. & Tümer, A. (2018). Hemşirelik 1. ve 4. sınıf öğrencilerinin yaşlı ayrımcılığına ilişkin tutumları. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 8 (14), 53-67. <https://doi.org/10.26466/opus.337355>
- Özdemir, Ö. & Bilgili, N. (2014). Sağlık hizmetlerinde yaşlı ayrımcılığı. *Gülhane Tıp Dergisi*. 56, 128-131
- Soyuer, F., Ünalın, D., Güleser, N. & Elmalı, F. (2010). Sağlık meslek yüksekokulu öğrencilerinin yaşlı ayrımcılığına ilişkin tutumları ve bu tutumların bazı demografik değişkenlerle ilişkisi. *Mersin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 3(2), 20-25.
- Tufan, İ. (2001). Yaşlanan dünyada bir delikanlı: Türkiye. *Toplum ve Sosyal Hizmet Dergisi*, 12 (3), 27-49.
- Ünsar, S., Özgül, E., Kurt, S., Türüng, F., Dinlegör Sekmen, I., Sak, C. & Türksen, S. (2015). Hemşirelik öğrencilerinin yaşlı ayrımcılığına ilişkin tutumlarının incelenmesi. *Cumhuriyet Hemşirelik Dergisi*. 4(2), 61-67.
- Vefikuluçay Yılmaz, D. & Terzioğlu, F. (2011). Üniversite öğrencilerinde yaşlı ayrımcılığı tutum ölçeğinin geliştirilmesi ve psikometrik değerlendirilmesi. *Turkish Journal of Geriatrics*.14 (3), 259-268.
- Vefikuluçay, D. (2008). *Üniversitede öğrenim gören öğrencilerin yaşlı ayrımcılığına ilişkin tutumları* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Yılmaz, E., & Özkan, S. (2010). Hemşirelik öğrencilerinin yaşlı ayrımcılığına ilişkin tutumları. *Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi*, 3, 18.
- Yıldırım, A. (2021). Sosyal politika kapsamında türkiye’de yaşlanmaya ilişkin ulusal düzeydeki düzenlemeler. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(3), 1889-1909. <https://doi.org/10.33206/mjss.806799>
- Zhou LY. (2007). What college students know about older adults: a cross-cultural qualitative study. *Educational Gerontology*, 33, 811-831. <https://doi.org/10.1080/03601270701364545>

Beyan ve Açıklamalar (Disclosure Statements)

1. Araştırmacıların katkı oranı beyanı / Contribution rate statement of researchers:

1. Yazar/First author %50,
2. Yazar/Second author %50

2. Yazarlar tarafından herhangi bir çıkar çatışması beyan edilmemiştir (No potential conflict of interest was reported by the authors).